

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet-tér 9. szám.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.

Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy líromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetés és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Városi közügyek.

Bőséges tárgysorozat, a város közügyei iránt való élénk érdeklődés és meleg lelkesedés volt a helyzet szignaturája f. hó 18-ikán, mikor a város képviselőtestülete jelentős közgyűlésre gyülekezett az öreg városháza szűkös tanácstermében.

E falak között egykor — nem hiábavaló rekriminációként hozzuk fel — nincs még három évtizede sem, a legmegrögzöttebb ó-konzervatívizmus szelleme suhogott sötét árnyként, ma már a haladás, a liberális gondolkodás úde szelleme trónol s fokozatos, biztos lépésekkel haladunk abba az irányba, hogy városunk a modern városok sorában foglalja el méltó helyét.

A most lefolyt közgyűlésen igen fontos és nagyjelentőségű tárgyak nyertek elintéztést.

Első helyen áll a város jövő évi költségelőirányzata, melynek megállapítása nagy eseményt képez egy város háztar-

tásában. Szó sincs róla, hogy a költségelőirányzatot minden tekintetben kielégítőnek tartanánk, mert bár mindig lelkes szószólói és őszinte pártolói vagyunk a város ügyeinek — hiszen ez egyik legszebb és legfontosabb feladatunk — de annyira elfogultak nem vagyunk, hogy a közszükségletet kielégítve lássuk a költségelőirányzatban. Viszont azonban nem okozunk ezért senkit, csak sajnálattal konstatáljuk, hogy a város anyagi helyzete nem olyan, mely megengedné nagyobb, a közszükséglet pótló intézmény költségeinek fedezetét.

Ez időszerint sem a köztisztaság és közrend, sem a közegészségügy, sem a köz- és tűzbiztonság, sem a közvilágítás, sem az utcák burkolatának rendbehozatalára nagyobb összeget nem fordíthat a város és meg kell elégednünk azzal a biztató reménnyel, hogy 2—3 év múltán mindezen kérdésekről kedvezőbben szólhatunk, mert akkorra már várható lesz a helyzet javulása.

Egyébként az őszinte elismerés meleg hangján kell szólunk városunk agilis, tetterős polgármesteréről: *dr. Kovács Lászlóról*, ki a város legaprólékosabb ügyeiben is an fajt, s mindenre kiterjedő gondos figyelemmel, ezéltudatos, helyes városfejlesztési politikával vezeti a sok-sok, igazán tiszta fejet, éleslátást, egy *egész embert* és megbízható munkásgárdát igénylő városi közügyeket.

A költségvetést magát *Kohút* Lajos városi számvevő reálistan állította össze. A f. évi 52% pótdóval szemben 3% emelkedés, tehát 55% lesz a jövő évben, minek oka az, hogy a f. évben a fogyasztási adóbérllet címén csak 22.494 kor. 56 fillért, 1911-re pedig a felemelt 24.000 koronát kellett beállítani a költségelőirányzat szükségleti rovatába, hogy továbbá a fedezet tételbe készpénzmaradvány címén 1910-ben 6955 kor. 74 fillér volt beállítható, most pedig csak 1651 kor. 98 fillért lehetett bevenni.

A költségvetés tárgyalása keretében a

TÁRCZA.

Holdas éj . . .

Mi szép az éj, a holdas éj,
A tájon csend honol;
Ezüstsugár a lombokon
Szeliden szétomol.

A lány zephyr oly kellemes,
Illattal oly teli:
Pieziny virágok kelyhiből
Mézesókját éldeli.

Sejtelmesen a fál tövén
Az árnyék szinte reng . . .
Szelid tündér az álmokat
Most hinti odabent.

A lég is úgy sóhajt, lehel,
Gyöngéden hallani:
Maradjatok ti holdas éj
Bübjós álmai!

—h—

A rimaszombati régi r. kath. elemi iskoláról.

Mikor az 1851. évben husvét után való csütörtökön az elemi iskolába felvitt az édes apám, én már a hetedik esztendő tapostam.

Az iskola bejárata fölött ékes fekete betűvel fel volt írva, hogy „Az Isten félcme a bölcsesség kezdete.” Ha diákul lett volna is az oda-jegyzve: akkor is el tudtam volna olvasni; mert a szülőim házában kelletténél többet irtam, szá-

moltam; rengeteg sokat rajzolgattam, festegettem; mert titkos vágyat éreztem a képzőművészetek iránt. Festő szerettem volna lenni minden áron.

És mert sokat betegeskedtem, hát otthon ülő, könyvek közt méléző gyermek voltam. A cisőt, meg a *Comenius* „orbis pictusát” könyv nélkül tudtam, s nehezemre esett, mikor *Abonyi Borcsa* a „Hármas kistükör” verseit betéve harsogta; úgy szerettem volna olyan könyvből tanulni, a minőt a kálvinista leányiskolában tanítottak.

Családunk velem kiháló félben volt, hát az édes anyám a szellőtől is óvott. Az édes apám még jobban.

A rimaszombati elemi iskola első osztályát a fiúk rendszerint három esztendeig járták. Először kis olvasó, azután nagy olvasó, végül valami olyan kevert osztály voltunk, a miért a más vallásúak „sestá”-nak csufoltak bennünket. Hogy valjon a reformátusoknál is három osztály volt-e míg a gyermeket gimnásiumba feléptették: nem tudom. Az abszolutismus idejében 1856-ban már az elemi iskola IV. osztályát is el kellett végeznünk.

A mi tanítónk szörnyű türelmetlen, mérgező, sekant ember volt (kedvezek a nevének!), a kinek soha se azon járt az esze, hogy valamit tanuljunk, hanem úgy gondolta, hogy azalatt a három esztendő alatt, a melyet az ő keze alatt eltöltünk, majd csak ragad reánk valami.

Sylabizálás járta az egész vonalon. Ha a gyerek nem tudta összetoglalni azt a négy betűt hogy *g-o-m-b* hát a mellényére mutatott s a kis nebulo eltalálta szarva közt a tögyit; s olyanok is voltak a kik a kukoricza szót úgy tagolták, hogy *ká-u-ku* = kuku *er-i* = ri kuri

ezé-zé-á = eza; ricza kuricza és csak azután fejezték be a szót teljesen, a többiek nagy mulattatására.

Kakas Miská-nak az volt a szerencsétlensége, hogy a *k* betűt nem tudta soha kimondani, pedig a tulajdon maga nevében három ilyen betű is volt. Egy másik kis fiu már negyedik esztendőre járt az iskolába s a *cz* betűt együtt nem tudta leírni, de a *c-t*, meg a *z-t* külön igen szépen.

Az előmenetel a miatt haladt lassan; mert velünk jártak az iskolába a tamásfalusi tösgyökeres tót fiúk, néhány zsaluzsányi siheder, végül egy pár szurtos cigány-gyerek, de zsidó egy se.

Tótul majd minden gyerek tudott, némelyik cigányul is beszélt, cigányul tudni én is szerettem volna, de mikor észrevettem, hogy minő nehéz az, hát abba hagytam. Egyszer megkérdeztem, hogy miként köszön az ember, hát rátanítottak emigy: Irgundum gule esororum mar dikhesz, sophengyule gagyule; s én elhittem, hogy benne van a jónapot (a többi anyit tesz mindközönségesen kegyelmeteknek.)

Az órák legnagyobb része testi tenyitésekkel telt el, a melyek közt csúdalatos, nem egyszer olyan is előfordult, hogy a megbüntetett absolute soha se jött vele tisztába, hogy tulajdonképen miért is kapott ki ilyen kegyetlen módon? Az illető csak bögött, ordított, s a ki szegényt elárulta cigány gyerek volt s elárulta magát is, mert azt mondta „Sunyeszi!”

A büntetés nemei voltak: a padból való kiállítás, letérdeltetés, néha éles fahasábra, borsó-szemekre, kukuriczára. Büntetés volt a földre való ültetés, néha tömegesen, úgy hogy az osztály harmada, fele, szegyen szemre kin ült, s hogy a megszégyenítés még nagyobb legyen,

helyenként botránys utczaburkolatok javítása, a rendőrség fizetésének emelése, az utcai világítás javítása tárgyalatott. különösen alapos hozzászólások kapcsán.

A közgyűlésen még négy tárgy felett névszerinti szavazás volt. A régi temető és környékének rendezési költsége, a Tompa-utca Mikó-féle belsőség megvétele, a 2.500.000 koronás kölcsön és a Kereskedelmi és közgazdasági bank részére a vásártéren gépjavító céljaira átengedett terület ügyében. — A történelmi hűség kedvéért megjegyezzük, hogy az utóbbi — már felépített vállalat — feletti szavazás majdnem balul ütött ki, mert csak a polgármester döntő szavazata folytán lett meg az ügy javára szolgáló abszolút többség.

A képviselőtestület atyai jóakaró gondoskodással támogatta a városi altiszti, kíséző és szolgaszemélyzetet, melyben a nehéz feladatát becsülettel teljesítő rendőrség is foglaltatik, mikor megszavazta nekik a drágasági pótlékot.

A közgyűlés jóval naplemente után ért véget, s arról tudósítók ezekben számol be:

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 18-ikán dr. Kovács László polgármester elnökével látogatott közgyűlést tartott, melyen a tisztségviselőkön kívül jelen voltak: *Baksay József, dr. Baksay Dezső, Boczkó Dániel, Czinke István, ifj. Csapó János, Fekete Pál, Grosinger Miksa, Gyürky Pál, Jaczkó Pál, dr. Institoris Endre, dr. Kármán Aladár, Loysch Ödön, dr. Löcherer Tamás, ifj. Lengyel Pál, László János, Léca István, Molnár József, dr. Ráósy Gyula, Rónay Gyula, id. Rábely Miklós, Samarjay János, Soós Ferencz, Szabó József K., Szabó József mérnök, Szabó István, Szomolnok Antal, dr. Törköly József, Törköly József, Varga István, Zachar Gusztáv és dr. Zehery István* képviselőtestületi tagok.

A polgármester üdvözlő szavai után mindjárt tárgyalásra került elsőként a vármegyei közigazgatási bizottság véghatározata *Járványkórház* építése tárgyában. Köztudomású, hogy a közgyűlés azon határozata ellen, hogy a nyomorék gyermekek régi otthona járványkórházzá

alakítsák át, felebbezés adatott be. Az alispán, majd a közigazgatási bizottság kimondotta, hogy a fogházhoz, törvényszék és járásbíróshoz oly közel van ez az épület, hogy az a jelzett célra nem használható fel, s kötelezték a várost 60 nap alatt új — alkalmasabb helyen — járványkórház építésére. A város az idő rövidsége miatt erre egyrészt nem képes, másrészt sérelmesnek tartja, hogy nem a törvényhatóság, illetve a minisztérium döntött ezen ügyben, s most a belügyminisztériumhoz a közgyűlés, a tanács javaslata alapján, panaszt ad be, kérve a járványkórház felülvizsgálatát, s e célból közegészségügyi felügyelő kiküldését.

A városok országos kongresszusának megkeresésére, hogy a gyermekvédelem ügyét a város vegye pártfogásába, kimondotta a közgyűlés a tanács rendelete alapján, hogy városunk a társadalommal együtt a gyermekvédelem terén eddig is kellenél többet tett, s a gyermekvédelmi társadalmi intézmények intenzív fejlesztését ezután is mindenképpen támogatni fogja.

A város 1911-ik évi költségvetéséről tárgyalatott ezután. A költségvetés főbb tételei ezek: A) *Szükséglet*: I. Adók és illetékek: 12083 kor. 02 fill. II. Rendszeresítettek (fizetések, egyházak segélyezése): 60585 kor. 92 fill. III. Irodai szükségletekre: 3220 kor. IV. Fuvar, napi és tiszteltődíjakra: 1000 kor. V. Ujjonozási és katonai költségekre: 800 kor. VI. Épületek javítására és biztosítási díjakra: 6698 kor. 50 fill. VII. Utcák, terek tisztítására: 7989 kor. 02 fill. VIII. Iskolai célokra: 19291 kor. 09 fill. IX. Rendőri kiadásokra: 26995 kor. 78 fill. X. Gazdasági kiadásokra: 31751 kor. 48 fill. XI. Városi események és szegényeknek: 2170 kor. XII. Terhelő adósságok és kamataira: 36037 kor. 06 fill. XIII. Rendkívüli kiadásokra: 26073 kor. 26 fill. XIV. Előlegezések: 3300 kor. XV. Vegyes és előre nem látottakra: 9820 kor. Összesen: 247815 kor. 13 fillér. B) *Fedezet*: XVI. Készpénzmaradvány: 1651 kor. 98 fill. XVII. Ingatlan vagyon jövedelméből: 109608 kor. 24 fill. XVIII. Jogok és javadalmak jövedelméből: 22406 kor. 28 fill. XIX. Tökek és részvények jövedelméből: 6921 kor. 89 fill. XX. Térítvényekből és pótdadókból: 9134 kor. 97 fill. XXI. Vegyes és rendkívüliekből: 42965 kor. 22 fill. Összesen: 192688 kor. 58 fill. Az előállott 55126 kor. 55 fill. hiány fedezetet nyernek 98663 kor. 23 fill. állami adó után 55% községi pótdadóból: 54264 kor. 77 fill. és 6155 kor. 59 fill. állami földadó után kivetendő 14% mezőőrber-pótdó 861 kor. 78 fillérből.

Az utcák tisztántartásának pontjánál *dr.* esőben, zimankós téli időben. A choruson kivétel nélkül énekelni is kellett, sőt a tujtatót is tapostuk. Ellenkezni nem volt szabad.

A nagyobbak a sekrestyében is segédkeztek, esengettek, lámpát gyújtottak, füstölővel bánni megtanultak; sőt harangozni is szabad volt annak, aki Horváth Rudinak, az egyháznak kedvében járt.

A kántor karácsony előtt ostyát sütött; s az iskolás gyermekekkel küldöztette az előkelőbb családokhoz és ez szép mellékjövedelemmel járt ügy, hogy egész családját fel tudta ruházni belőle. A gyerekek a mondókákat heteken át tanulták s a kántornak volt rá gondja, hogy minél czikornyásabb rignusok közt nyújtsák át a fiuk a szép ostyát.

Tandij egyáltalában nem volt, mindössze egy pengő forintot kellett évente befizetni mint „fapénzt”. A szegényeket minden fizetés alul rendszerint felmentették.

Az iskolában minden gyerek, mielőtt a betükkel alaposan megismerkedett volna, tollat faragni, aptálni tanult s e célra átengedte finom tollkését a tanító.

A vizsga-teremben ott lógott *V. Ferdinánd* királynak s a feleségének Ludovicának olajban festett arcképe; a kályha tetején pedig ott ült cserépből egy infámis bagoly, a melyre rátékinteni senkinek se volt szabad. Így oktatták ki otthon a szülők a gyereket, mikor examenre bocsátották s az a gyerek, a ki a leczkét nem tudta, hát rendszerint azzal mentegette magát, hogy a bagoly confundálja; de azért a Minerva kedves madara le nem került onnan, akármiyen botránysan végződött is a vizsga, a szigoru prépost-plébánus elnöke alatt.

A játék csak a melegebb hónapokban, több-

Baksay Dezső szólalt fel, s közhelyesítés mellett kifejezést adott azon évante felhangzó kérelemnek, hogy a Rákóczy utcában a hidtól a vásártérig vezető utzakasz tisztogatására nagyobb gond fordítsassék. A polgármester mindjárt a közgyűlés színe előtt felhívta a rendőrkapitányt, hogy az utzakaszt, melyet tulajdonkép részben az állam tartoznék gondozni, éppen úgy tisztassék, mint a többi utcákat.

Élénk vita támadt az utcák burkolása tételénél. *Boczkó Dániel* felhívta a figyelmet a Ferenczy-utca elhanyagolt, rozsz és kocsközlekedésre teljesen alkalmatlan voltára és kérte a rendbehozatal elrendelését. *Dr. Ráósy Gyula* is ismételtel felszólalt és támogatta az indítványt azzal, hogy az utcának különösen egy része sürgősen rendezendő.

A polgármester felvilágosítással szolgált, hogy igen sok utca volna rendbehozandó, s erre rendszeres tervezet kellene készíteni; ez a városi tanács gondoskodásának egyik fő tárgyát képezi, de a vízvezeték és csatornázás létesítése előtt ez nem volna czélszerű. *Dr. Baksay Dezső* meg is nyugodott a polgármester nyilatkozata után, de *dr. Ráósy* ragaszkodott az indítványhoz, mire *dr. Kármán Aladár* felhívta a figyelmet a Tökölly-utczának Kossuth-utca és a Lipcsey-ház közötti burkolatára, mely sokkal rosszabb a Ferenczy-utczáénál és ő azt is multhatatlanul rendbehozandónak tartja. Eppen ezért azt javasolja, hogy a tanács a sürgősen és föltétlenül szükséges burkolatjavítások tervezetét készíttesse el és a jövő közgyűlésen terjessze elő. *Dr. Zehery István* és *dr. Törköly József* ugyanilyen értelmű felszólalása után a közgyűlés erre az utasítást megadta a tanácsnak.

A temető rendezése tételénél *id. Rábely Miklós* szólalt fel s kérte, hogy a sírok környékén fák ültetésének eltiltására vonatkozó régebbi közgyűlési határozatnak a polgármester érvényt szeressen, s különösen ne engedjék meg az emléktárgyakat elágazó gyökereikkel meglazító akác-fák ültetését.

A rendőrség tételénél *Fekete Pál* és *dr. Kármán Aladár* szólaltak fel. Csekélynek és a végzett rendkívül nehéz, felelősségteljes szolgálattal arányban nem állónak tartják a rendőrök fizetését. Kérk ennek felemelését, s előbbi 2 lovas-rendőr alkalmazását ajánlja, hogy a külteleken lakók biztonsága is megóvassék. Csak akkor remélhető, hogy a polgárság nyugalmának megvédelme megbízható kezekben lesz, ha az azt őrzők megélhetése biztosítva lesz. Erre pedig 500 korona fizetés és 120 korona labkér nem elegendő.

nyire szombat délután volt megengedve. Az a kert, a mely az iskolaépülete mellett van, akkoriban bekerítetlen libalegelő volt, mindössze hét gesztenye állott azon a helyen, a hol ma a hátsó kapu van.

A szomszédos Colinazi-féle telek mellett egy öreg ház romjai voltak, a melyben állítólag a *Hatvani* debreczeni tudós professzor született s a Miskolczy István kántortanító apósa *Bödy Pál* is abban lakott, száz esztendővel ezelőtt.

Tavaszi majális a gyerekeknek legelőször 1856-ban rendeztek, a kurinczi erdőben, a mely igen szépen sikerült. Boszút állottak vele a szülők *Schloszerik* József tanítónkon, a ki azzal büntetett meg bennünket, hogy egy hónapnál tovább, csak két-három fiúval foglalkozott, a kik t. i. nem szöktek meg az előtte való esztendőben a protestans gymnasium nagyszerű majálisára.

Az az egypár gyerek elaludt reggel; azért tüntették ki őket. Ugy-e sajtáságos? Mikor az iskola épületéből a közösiskolába vonultak be fiaink, unokáink, az a szép jelmondat lekerült a bejárat hámlokáról. Csak mi őriztük meg, hogy „Az Isten féleme a bölcsesség kezdete”; még pedig gyémánt betűkkel lelkünk legértékesebb helyén, nem hiuságból, oh nem, hanem talizmánképen, minő a *Nagy Konstantin* mondata volt: „E jelben győzni fogsz!”

Nohát, mi is féltük az Istent; mert úgy tanultuk az iskolában, hogy ez volt a legelső rendszabály a *Pythagorás* tételei között; ezt hagyta örökségképen Kálmán fiának *Kölcsey Ferencz*; és kipróbálva örömmel adjuk át a késő ivadék-nak, hogy hasznát vehesse a megpróbáltatások nehéz napjaiban, mint a: hogy mi is hasznát vettük.

Id. Farkasfalvi Imre.

Id. Farkasfalvi Imre.

A polgármester, bármennyire szíven viseli a tanács a rendőrség ügyét, nem tartja helyesnek, hogy egyes alkalmazottak fizetésemelése eszközössé váljon most, mikor ugyanis megkapják azok a drágasági pótlékokat és a közel jövőbe véglegesen — szabályrendeletileg — rendezve lesz a rendőrség fizetése. A városok segélyezésére a kormány kilátásba helyezte a jelentékenyebb dotációt, úgy hogy jövőre kétszer annyi lesz a segély és a rendőrség céljaira is több jut.

Badinyi Gyula is ajánlotta a rendőrség ügyét a képviselőtestület jóindulatu pártfogásába, s *Molnár József*, utalva a rozsnyói viszonyokra, ajánlja, hogy tanulmányozza a polgármester azt is: lehetne-e czélszerűen beilleszteni a közbiztonság megóvása érdekében a csendőri szolgálat rendszeresítését.

A közgyűlés a jobb jövő reményében a tétele változatlanul megszavazta.

Az utcái világitás tételénél *dr. Rárósy Gyula* panaszolta, hogy még mindig nagyon sötét van az utcákon, reméli, hogy ha városi kezelésben lesz a világitás — világosabb lesz.

A költségvetést ezután összes tételeiben elfogadta a közgyűlés és jóváhagyás végett felterjeszteni határozta.

A városi közmunka 1911. évi költségel-irányzata 5303 koronában állapított meg, ebből a régi temető környékének és Honvéd-utcának rendezésére 1735 kor., a régi utcaburkolatok javítására 400 kor., gyalogjáró javítására 1300 kor., közdülő utak és hidak javítására 1268 kor., utkaparó alkalmazására 700 kor., előre nem láthatókra 100 korona van felvéve.

Az állami elemi iskola átíratára, hogy a város az elemi iskolánál 36 év óta szolgáló iskolaszolgának: *Vaskó Károlynak* kegydíjat szavazzon meg, *Törköly József*, *Czinke István*, *dr. Rárósy Gyula*, *dr. Törköly József* és *Molnár József* felszólalása után azt határozták, hogy a tanácsot — mely a kérelmet nem tartotta teljesíthetőnek — utasítja a közgyűlés a kérelem újabb tárgyalására.

A legtöbb adót fizetők jegyzéke betérjesztetvén, a kiküldött bizottság: *Zachar Gusztáv*, *Bocskó Dániel*, *Jaczkó Pál* és *dr. Gyürky Pál* megbízta, hogy a 28 virilis képviselőtestületi tag jegyzékét állítsa össze.

A városi villamos telep építésére vonatkozó szerződéseket jóváhagyta a közgyűlés. *Dusek András*, *Varga Lajos*, *Zsuffa Kálmán*, *Lovass Lajos*, *Braun Zsigmond*, *Hlozek Jánosné* és *Durda János* a vállalkozók. A költség 70.168 korona; a gépháznak november 1-re, a lakásnak 1911. május 1-ére kell készen lennie.

A tisztviselő-telep mellett nyitandó új utca körül levő telkek egy részének adásvételi szerződését bemutatta a tanács. 30 nap múlva érdemleges tárgyalásra kerül az ügy.

A *Tepper Lajos* által a város ellen indított perben a peregyezési eljárás beszüntetése és a per továbbvitele határozottatott, mert a szakértők véleménye szerint a város a pert el nem veheti.

Ezután négyeszeres névszerinti szavazás volt. 1. A régi temető és környéke rendezési költségeire kívánja-e a képviselőtestület fordítani a vasut által fizetett s a törzsvagyonhoz csatolt telekmegváltási összeget? 2. Átadja-e a rimaszombati Kereskedelmi és közgazdasági banknak a vásártéren levő 1500 négyszögöl területet a már elvben elfogadott feltételek mellett? 3. A Kispást-térhez vezető keskeny köz kiszélesítési céljából megveszi-e a város 8000 koronáért *Mikó József* és társaitól a régi *Stehlinszky-téle házat*? 4. Megszavazza-e a már előterjesztett és elvileg elfogadott 2.500.000 koronás kölcsönt? Az 1., 3. és 4-ik kérdésekre 39-en igennel szavaztak; a 2-ik kérdésre 34 igennel, 5 nemmel szavazott, a polgármester igenlő szavazata döntött s meghozta az abszolút többséget.

A városháza mögött levő özv. *dr. Szabó Samuné-féle* telket szintén meg akarta szerezni a város oly célból, hogy miután eldöntetett az, hogy a városháza régi helyén marad, a gazdasági udvar teljesen kitelepíttessék. A telek ára:

7600 korona, a mérnök 7000 koronát vél megadhatónak. *Dr. Baksay Dezső* figyelmeztet arra, hogy a város közepén nem volna szabad istállók építésére engedélyt adni, s a város maga ne járjon elő rossz példával. A vízvezeték létesítése esetén tűzrendészeti szempontból nem lesz szükség sok lóra és fogatra, a szemétfuvarozást pedig czélszerűbb és gazdaságosabb volna vállalatnak kiadni. — Ha már istállót építene a város, annak mintaszerűnek kellene lenni s igen sok pénzbe kerülne; nem tartja indokoltnak, hogy e célból a telek megvétessék, ajánlja, hogy adassék vissza a tanácsnak az ügy újabb megfontolásra. — A közgyűlés a tárgyat levette a napirendről s a tanácsnak kiadta.

A nagykölcsonnél a polgármesternek sikerült 2% előnyt elérni. A Pesti kereskedelmi bank 833,000, a Hazai első takarékpénztár 833,000 és a Magyar jelzálogbank 834,000 koronát ad 120 féléves 5'08% annuitásos kölcsönt 96-os árfolyamu községi kötvényekben. Ezen beruházási amortizációs kölcsön a törvényhatóság jóváhagyó határozatától függően a felmerülő és közgyűlési jóváhagyó határozattal igazolt szükségletekre: közművekre és hasznos beruházásokra lesz fordítható. *Ifj. Lengyel Pál* kérdést intézett a polgármesterhez, hogy történt-e számítás arra nézve, miszerint a nagykölcson nem fog-e tulságos terhet róni a különben is nagyon megterhelte polgárságra? A polgármester felvilágosító szavai megnyugtatták a felszólaló képviselőt.

A városi altiszt, kiségitő- és szolgazemélyzet részére a közgyűlés megszavazta a tanács által javasolt 2977 kor. 86 fillér drágasági pótléket.

Zeidner Bernát és fia cézeggel a faraktár bérleti szerződését 1912. január 1-től 12 évre, a város részéről egy évi felmondási joggal, 1000 korona évi bérért meghosszabbítani határozta a közgyűlés, kikötve azt, hogy a bérlő teljesen kifogástalan kerítéssel tartozik a területet ellátni.

A városi állatorvos kérelmét, a sertéshus vizsgálati szemledíj, 540 kor. visszautalására nézve, nem találták teljesíthetőnek; az elemi leány- és fiúiskola múlt évi számadását és a pénztárak megvizsgálásáról szóló jelentéseket tudomásul vették s két illetőségi ügy iránt beadott kérelmet elutasították. — Ezzel a hosszantartó közgyűlés véget ért.

Széljegyzetek.

t. Tehát így van! Világzemléleti behatások alapján tárgyilagos ítéletre képes tudósok mondják. S mielőtt jönne, hogy mit mondanak, észre kell venni, hogy ebben a most leirt mondatban négy fontos dolog van és pedig: *világzemlélet, behatás, ítélet* és a *mit mondanak*. Nos mit mondanak? Azt, hogy *Voltaire*, *Rousseau* és *Kant* óta valóságos yersengés folyik a nagy gondolkodók közt arra nézve, hogy melyik tudna az emberekről kicsinylőbben nyilatkozni. *Charron* pl. azt mondja, hogy az ember egy nagy bolond. *Montaigne* úgy véli, hogy sohasem lehet az embert érdeme szerint elége megvetni. *Schopenhauer* göggyében kerülte az emberekkel való érintkezést. *Humboldt* meg arról panaszkodik leveleiben, hogy az emberrel való érintkezés terhessé teszi neki az életet. No de ebből elég! Két dolog már van: *világzemléleti mondások!* Most jön a behatás. Hát ez milyen? Körülbelül olyan, hogy az embernek esztét eltereli a darwinista evolucionizmus felé s ottan rátalálunk „egy kikent-kifent, vasalt nadrágos művelt majomra, vagy telezcizomázott kakadura, szóval egy kifinomodott állatra” s ez — az ember. Ime már három dolog: *világzemlélet, mondások, behatás!* Hátra van még az *ítélet*. De itt van az is: *progresszív súlyedés!* Vagy nem?

t. Portugáliában most két dolog biztos. Először az biztos, hogy nem biztos, hogy a győzőké a győzelem, s hogy a legyőzöttek le vannak győzve. Másodszor meg az biztos, hogy a bűn büntetlen nem marad. Ezt joggal érzi magán

az elüzött király, de érezni fogja a fékvesztett nép is.

Megható dolog, mikor bizonyos emberek azt hiszik, hogy az ő „ügyük” fog győzni. Az ügy sohasem győzhet, nem is győzött. Az igaz, hogy néha tévedések századokig is elhuzódnak, sok jogtalanság diadalt ül, de ha egy kalap alá fogjuk a történelmet és mintegy egyszerre tekintjük, hát bizony látjuk, hogy a tévedések és jogtalanságok hosszú ideje egy kicsiny pontocskává zsugorodik össze. Győzni nem győzhet más, csak a természet törvényei szerint érvényesülő hatalom. A többi úgy kirepül az emberi törekvések forgatagából, mint a mustból a seprő. Remek példa erre az oroszán meg a számar biróalmába. Az oroszán látva, hogy tudatlan tévedés bátorította a számarat, megtúrta maga mellett. Csakhogy ez a jóságos türelem még jobban fölbátorította a számarat és egy napon valami félreértésből kifolyólag pofon vágta az oroszánt. Ez persze nem maradt adós, s viszontzásul úgy fejbe kólintotta a számarat, hogy ez menten telfordult s néhány perc múlva e szavakkal mult ki: „ha erősebb lettem volna, az én pofonomtól te haltál volna meg.”

Hát ebből a meséből sok tanulságot lehet levonni (akár király, akár nép, akár tudós, akár író valaki); többi közt: a tudatlanság nem mentesség; a képzett jog kudarcot vallhat; továbbá, hogy néha a számar is okos (pl. fönti mesében a számar utolsó vergődő szavai); de legfőképpen azt kell megtanulni, hogy a természet törvénye és ereje csak az igazságot segíti elő . . .

Azért nem szabad csodálkozni, ha jobb érzésű emberek még így mernek itélni! — Ugy!

Hirek és vegyések.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. *Ferdinand* bolgár király vadászbirtokain való hosszabb őszi tartózkodása után f. hó 12-én utazott el kíséretével, udvari külön vonatán a poprádtelkai állomásra. A külön vonat indulási ideje éjjeli 12 óra 38 perczre volt kitűzve. Fél tizenkét óra tájt rövid időközben három automobil robotogott a poprádtelkai állomás elé, melynek utolsója magát a királyt hozta. A király az udvari váróterembe ment, hol csakhamar *Köry* ksod. üzletvezető és *Glatz* Gusztáv állomástönök jelentkeztek és jelentették a Felsőnek, hogy az indulásra minden készen áll. A király barátságosan elbeszélgetett a megjelentekkel és *Glatz* Gusztáv állomástönöknek legfelsőbb meglegedéséül, nyári többszöri utazási alkalmával tapasztalt figyelmes előzékenységeért, egy gyönyörű aranyórát és láncot nyújtott át. Majd *Kurzevil* Károly poprádi postamester járult a király elé, kit a Felső titkára utján sürgönyileg audienciára rendelt. Barátságosan elbeszélgetett ő vele is és a kihallgatás végeztével emlékül egy briliánsokkal és gyémántokkal kirakott gyönyörű nyakkendő-tűt adott át neki. A postamester kitüntetésére azon évekkel ezelőtt teljesített hű szolgálatainak megjutalmazásául szolgál, midőn a királynak Pusztamezőn saját hivatala nem volt, majd később pedig a püspökházai hivatal teljesen el nem készült. Ezen idő alatt ő a legteltsebb meglegedésre bonyolította le az óriási aranyu távirdaforgalmat és a nagy távolságra való gyors kézbesítést. A király ezután elbucszva az állomáson megjelent főbb vasuti tisztviselőktől, kocsiába szállt, mire a vonat nemsokára utnak indult Kassa felé. A vonatot *Köry* üzletvezető, *Kregczy* főmérnök, *Schiller* főellenőr, valamint *Pilat*, *Kreszl* és *Páter* mérnökök kísérték.

Legujabb, legszebb kézimunkák, gobelinek, smyrnák kapkatók: **Özv. Vajdánénál** Miskolcz, Széchényi-u. 18. sz. Montirozás, himzés, kézimunka.

Rendkívüli árleszállítás!

Házassulandók figyelmébe!

Jegygyűrűk és nászajándék-tárgyak előnyösen beszerezhetők részletfizetésre is

Tigerman Adolf
órás-mester és ékszerész-nél Rimaszombat.

Kiadó lakás!

Egy utczei lakás azonnal kiadó **Sodoma-utca 4. sz.** Értekezni lehet ugyanott a tulajdonos **özv. Bodon Józsefnél.**

Árverési hirdetés.

526—1910. szám. **Jolsva** r. t. város tulajdonát képező „**Utolsó fillér**” nevű **korcsma helyiség** 1911. január hó 1-től számítandó 3 évre 1220 korona kikiáltási ár mellett **f. évi október hó 26-án délelőtt 10 órakor** városházán tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Árverési feltételek hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Jolsván, 1910. október hó 11-én.

Habány József, polgármester h.

Bámulatos olcsó ár!

Különböző gyártmányu

varrógépek

darabja **27** Forint
jótállással és feljebb.

Kerékpárok és alkatrészek

a legnagyobb választékban kaphatók ::

Özv. Enyedi Miksáné

óra- és ékszerüzletében.

„Hungária” szálloda épület
RIMASZOMBAT.

Árverési hirdetés.

A rimaszombati takarékpénztárnál a folyó évi október 1-ig nem redézett zálogtárgyakra az árverés **november hó 4-én d. u. 2 órakor** fog megtartatni, melyre a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Meghosszabbítások november hó 3-ig fogadtatnak el, azontul csak kiváltással rendezhetők az előlegek.

Rimaszombat, 1910. október hó 21-én.

Rimaszombati Takarékpénztár.

Tüzifa Olesó és jó, I-ső és II-ik osztályu cser- és bükkfa kapható házhoz szállítva **Vietórisz Gyula** takarékpénztári tisztviselőnél.

Eladó ház!

A **Kmetty-utca 6. szám** alatti ház, mely három szoba, konyha, kamara, pin-cze, kert és magános udvarból áll, — szabadkézből jutányos áron eladó. Értekezhetni

özv. Kalocsay Gyuláné

3—3 részbeni tulajdonosal.

Kárpitos, paplanos munkák

legolcsóbb beszerzési forrása

IZSAK SÁNDORNÁL,

Rimaszombat, Koháry-u. 27.

„Polgári Olvasókör” közelében.

Ugyanitt egy tanoncz és tanuló lány felvétetik.

Deutsch Samu női- és férfidivatáruháza

Deák Ferencz-utca 24. sz. (Zsuffa Kálmán-féle ház).

Tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy **Rimaszombtatban, Deák Ferencz-utca 24. sz. alatti Zsuffa Kálmán-féle házban** — november hó 1-től kezdődőleg — egy modern alapon berendezett, dúsan felszerelt

női- és férfidivatáruháza

nyitok, hol mindenféle **gyapju és selyemkelmék, kartonok, gyapju és mosó delinek, zephirek, barchetek, valódi szepeségi vásznak és damaskárak, női- és férfiszabó kellékek, csipkék, szalagok, ingek, gallérok, kézelők és nyakken-dők, keztük** stl., stb. legkittünőbb minőségben: pontos, előzékeny kiszolgálás és a legmérsékeltbb árban számítás mellett lesz kapható; s azon lesznek, hogy igen tisztelt vevőim velem minden tekintetben meg legyenek elégedve.

Magamat és ujon nyitandó üzletemet a n. é. közönség nagybecsű és jóakaratu pártfogásába ajánlv, maradok

Rimaszombat, 1910. október hó

kiváló tisztelettel

DEUTSCH SAMU.

Az őszi és téli idényre mindennemű kész férfi-, női- és gyermekcipők

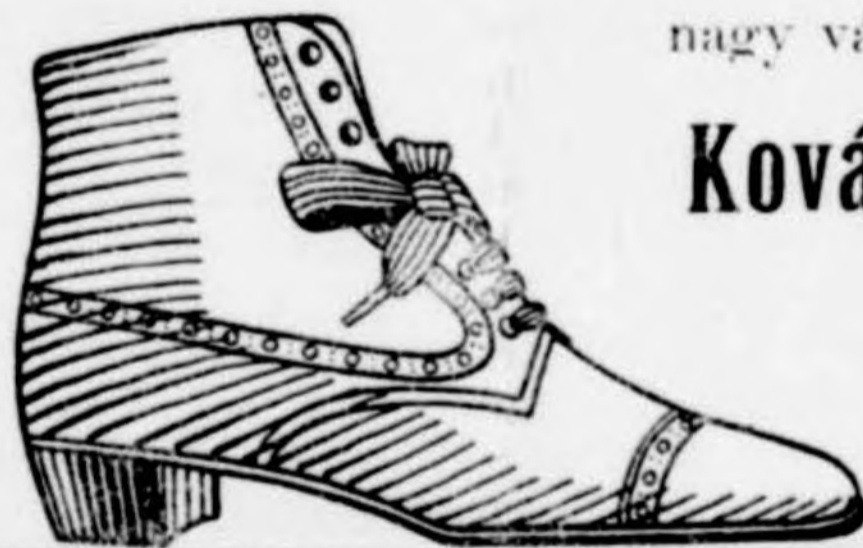
nagy választékban kapható a

Kovács Zsigmond-féle cipőüzletben

RIMASZOMBAT

Deák Ferencz-utca 8. szám alatt

(Benyó Béla-féle ház.)

A Rimaszomboti Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részvénytársaság

az **életbiztosítással** kapcsolatos betétüzletet üzletágai közé bevezette és e czélből egy elsőrangú biztosító intézettel lépett szoros összeköttetésbe.

Az üzletág lényege a következő: A belépni szándékozó kötelezi magát 1 koronás heti részletek fizetésére. — A befizetéseket nem kell feltétlenül hetenként eszközölni, előre esetleg több részlet is lefizethető. — Ezzel kapcsolatban egyszersmind életét is biztosíthatja. **15 év elteltével**, a mikor is az 1 koronás heti befizetés kamataival együtt 1000 koronára nő fel, ezt a teljes összeget, **vagyis 1000 K.-nát kézhez kapja** — **A mennyiben azonban már az első részlet befizetése után is elhaláloznék, az egész 1000 korona haladékaanul esedékessé válik.** — Ha azonban a díjak befizetését 15 év alatt megszüntetné, **ugy betétét kamatjaival bármikor kézhez kaphatja.**

A biztosításért évről-évre csökkenő minimális pótdíj fizetendő, mely az utolsó években már csak circa 2—3 fillért tesz ki.

Beléphetnek 20—60 évig terjedő életkorban levők.

Egy-egy ügyfél több 1000—1000 koronás tételt is jegyezhet.

A midőn a nagy közönség figyelmét erre az életrevaló takarékosági módra tisztelettel felhívjuk, még csak azt jegyezzük meg, hogy az ország más helyein létesített hasonló rendszer a legmelegebb fogadtatásban részesült és ma már milliókra megy az az összeg, a mely ilyen módon jegyeztetett.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az üzletágot bevezető

Rimaszombati Keresk. és Közgazd. Bank R.-Társ.

Sirkoszorúk!

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy a közeledő

mindenszentek napjára

élő- és művirág-koszorúk izléses kivitelben olcsó árak mellett kaphatók.

Vidéki rendelőimet kérem rendelvényeiket pontos időben feladni, hogy azt a szokott pontossággal idejében el intézhessem.

Ajánlom továbbá szép **árvácska, nefe-lejts** stb. őszi ültetésre való teletől növényeim és a közvetlen **Hollandiából eredő virághagymáimat.**

Rimaszombat, 1910. október hó.

Szíves rendelést kér

Csintalan János,

városi mű- és keresk. kertész.

Virágcsarnok Tompa-tér.

Átadó üzlethelyiség.

Erzsébet-tér 9. sz. alatt a volt **Seidner**

Géza-féle bazár átadó.

Czim: a kiadóhivatalban. 13—

Eladó ház, kiadó bolt.

Kossuth-utca 41. sz. ház nagy kerttel és szép udvarral eladó, továbbá az **Andrássy-ut 1. sz.** alatti házban **november 1-től kezdődőleg egy csinos bolt** kiadó. — Értekezni lehet: **Andrássi** fényképészszel. 1—4

Mészárszék megnyitás.

Alulírott tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség tudomására, hogy a **Rózsa-utczában** (a kisdudóvoda mellett) levő **Winter-féle husmérést**, hosszabb szünetelés után megnyitottam és — azt a legkényesebb igényeknek ujon berendezve — a husmérést ismét megkezdem. Nálam a **legjobb marha- és bornyuhusrészek**, u. m. felsár, fartó, vesepecsenye, rostélyos stb. pontos és előzékeny kiszolgálás mellett a legmértékeltőbb árak mellett lesz kapható. — Szíves pártolást és számos látogatást tisztelettel kér

Rimaszombat, 1910. október hó.

KLEIN MÓR, mészáros.

Eredeti „Pfaff” varrógépek

valamint elsőrendű kerékpárok dupl.: harangesapágygyal és szabadonfutóval 5 évi jótállás mellett eredeti gyári árban kaphatók.

Kerékpáralkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárokhoz külső és belső gummitak, pedálok, lánczok, esengők, kormányok, sárvédők, kulcsok, szabadonfutó ágyak, csészék, konuszok, tengelyek stb. stb. mélyen leszállított nagybani eredeti gyári árban szállítok vidékre is.

TIGERMAN ADOLF,

16—
órásmeister és ékszerész.
Rimaszombat, (a pénzügyig. épület).

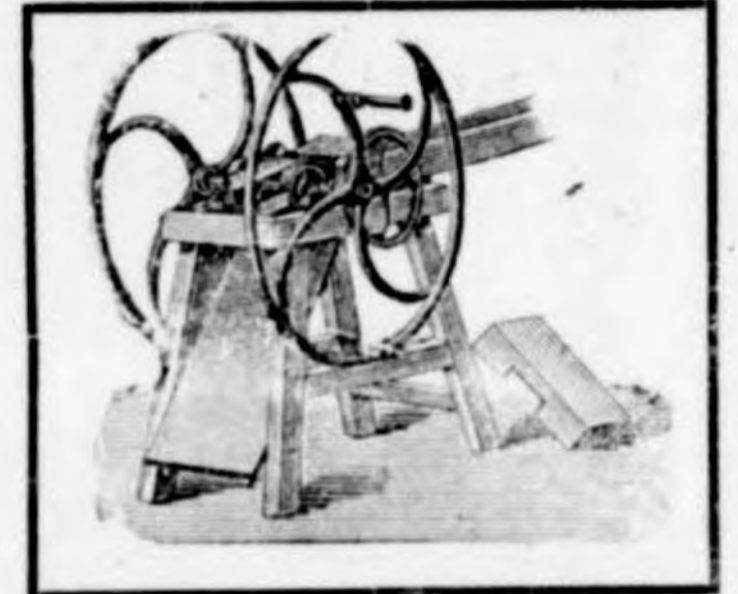
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje KASSÁN, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen, gondosan gyártott jó hirtelű gépeit, nevezetesen:

Szeeskavágókat kézi vagy járgányhajtásra. — Répavágókat és tengeri morzsolókat. — Olajsajtókat és olajmag pörkölőket. Olajmag zúzókat. — Örlő és daráló malmokat. Progress tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket és teljes malom berendezéseket. — Továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat, szeszgyár berendezéseket, m. p. Henze-főzők, kavaró készülékek, maláta- és burgonya-zúzókat stb. — Gépgyárunkban gyártmányainknak jelentékeny készletét tartjuk állandóan.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntődéink gyártmányainak árjegyzékét **kívánatra** ingyen és bérmentve küldjük. 1—6

Aláírási felhívás

a várgedei szénsavas és vastartalmu fürdőrészevénnytársaság részvényeinek jegyzésére.

1. **A vállalat tárgya:** „Várgedei Szénsavas és Vastartalmu Fürdő Részvénytársaság” czég alatt alakítandó részvénytársaság Rimaszombat székhelyvel.

A társaság határozatlan időtartamra alakul.

Czélja, a várgedei fürdő-telep, valamint a hozzá tartozó ingatlanok és az azokból takadó „Valéria”-torrás vizének megvétele, ugyisint a fürdő-telep kibővítéséhez szükséges földvásárlás, ezeknek a mai kor igényeinek megfelelő tervszerinti beépítése, a fürdő üzemben tartása, fellendítése és végül a „Valéria”-torrás vizének forgalomba való hozatala.

2. **Az alaptőke 300000 korona,** mely 1500 darab egyenként 200 korona névértékű és bemutatóra szóló részvény kibocsátása által szerezhetik be.

A részvények befizetése akként történik, hogy minden egyes részvény 10%-a, azaz részvényenként 20 korona az aláírástól számított 14 napon belül a „rimaszombati takarékpénztár”, a „gömörmegyei nép- és iparbank”, a „gömörmegyei takarékpénztár és hitelbank” vagy a „rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank” rimaszombati czégnél, 20%, azaz részvényenként 40 korona 1910. évi október hó 15-ig ugyanezen intézetek bármelyikénél fizetendő be készpénzben, ugyancsak az aláíráskor szervezési és előmunkalati költségekre részvényenként 2 korona szintén ezen intézeteknél készpénzben befizetendő; a hátralékos 70% befizetésének módozatait az alapítandó részvénytársaság közgyűlése fogja meghatározni.

3. **Az aláírás zárideje** — az alapítók határozata folytán — **1910. évi december hó 31.**

4. Az alapítók fentartják maguknak és a részvényeseknek a netalán kibocsátandó újabb részvényekre vonatkozó elővételi jogot és azt, hogy a kereskedelmi törvény 183-ik §-a alapján az elsőigazgatóságot 3 évre kinevezhessék.

Kelt Rimaszombatban, 1910. augusztus 25.

A Z A L A P I T Ó K :

Dr. Mesko Miklós s. k.,
várm. t. főorvos.

Dr. Kovács László s. k.,
polgármester.

Dr. Zehery István s. k.,
kír. törvényszéki orvos.

Dr. Büchler Gyula s. k.,
orvos.

Dr. Löcherer Tamás s. k.,
várm. közkórházi igazgató.

Dr. Fodor Béla s. k.,
járás t. orvos.

Dr. Kármán Aladár s. k.,
a ker. munkásbiztosító-pénztár főorvosa.

Braun Zsigmond s. k.,
„Rimaszombati keresk. és közgazd. bank r.-t.” igazgatója.

Dr. Lichtschein Adolf s. k.,
m. kír. államvasutak orvosi tanácsadója.

Dr. Bleier Leó s. k.,
kőr orvos.

Dr. Krausz Gyula s. k.,
ügyvéd.

Benyó László s. k.,
magánzó.

Kubinyi Ferencz s. k.,
vm. t. főügyész.

Dr. Stojkovits Emil s. k.,
földbirtokos.

Dr. Szabó Károly s. k.,
városi t. orvos.

Lévai Izsó s. k.,
könyv- és papírkereskedő.

Kohn Albert s. k.,
takereskedő, fürdőtulajdonos.

Aláírási iverk találhatók egyelőre az alapítóknál és a fenti pénzintézeteknél.